

der reine Tor. A monda szerint Parsifal anyja elvonultan neveli, nehogy — mint férje — kalandozó lovagként ifjan meghaljon. A fiúból azonban kitör apja vére, megszökik s bosszút áll apja gyilkosain. Araboktól szivárgott át e monda a keresztény középkor népeihez. Az egyes népek szellemi alkata szerint a monda módosult, átfurmálódott. A franciák, a németek, de más népek is sajátjukká tették. A monda rövid foglalata: a Grál, az a kehely, amelyben Krisztus az urvacsorán a bort tanítványainak fölkinálta és megfeszítésekor véréét is e kehelybe csurgatták. A kehelyt kiválasztott, tiszta lovagok Monsalvat hegyén álló templomban őrizték, ugyanott őrizték azt a csodatevő hatalommal fölruházott lándzsát is, amellyel Krisztust átszúrták. Ezt a lándzsát a lovagok fejétől elrabolja egy varázsló, Amfortas, a lovagok feje be nem hegedő sebből vérzik és csak akkor gyógyul meg, amikor Parsifal, a balga ifjú a lándzsát visszahozza és megérinti a sebet.

A mondából Wagner Richard operát (»zenés drámát«) írt. Nálunk 1914. január 1-én mutatták be a Népoperában, az eredeti német szöveggel. Szereposztása: Amfortas: Gábor Arnold; Titulrel: Mátrai Ernő; Gurnemanz: Bihar; Viráglány: Adler Adelín; I. Grál-lovag: Róna; II. Grál-lovag: Lóránd; Parsifal: Anthes György; Kundry: V. Krammer Teréz; Klingsor: Pajor Ödön. A M. Kir. Operaház 1924. június 1-én iktatta műsorába. Kereszty István fordításának részletei felhasználásával fordította: Lányi Viktor. Főszereplők: Amfortas: Szemere Árpád; Titulrel: Ney Bernát; Gurnemanz: Venczel Béla; Parsifal: Székelyhidny Ferenc; Kundry: Haselbeck Olga; Klingsor: Szende Ferenc; I. és II. Grál-lovag: Závodszy Zoltán és Komáromy Pál, Viráglány: Marschalkó Rózi. New-Yorkban bem. 1903. dec. 24. Münchenben 1914. máj. 22. Párizsban: 1914. jún. havában. Moszkvában és Rigában betiltották (1914. május).

Pártényi János, színész, sz. 1834-ben, megh. 1880. szept. 17-én, Budapesten. 1851. márc. 17-én lett színésszé. Már Molnár György budai Népszínházában tűnt fel, a 60-as években és akkoriban szép jövőt jósoltak neki. 1873—75-ig Temes-

váry Lajos színiigazgatónál működött, onnan a Népszínház szerződtette. Mint a nép fia: jól ismerte a magyar népet s annak nem egy eredeti vonását kedélylyel, természetesen tudta a színpadon bemutatni. Főbb szerepei voltak: Márton gazda (Csikós), Borbócs korcsmáros (Nők az alkotmányban), Bagó (Sárga csikó) stb. Temetése a Népszínház előtt történt, megható gyászbeszéd kíséretében, mely után a színház énekkara búcsúztatta. — Neje: Csörsz Teréz, színésznő, sz. 1843-ban, Esztáron, Bihar m., megh. 1905. jan. 27-én, Budapesten. 1861. máj. 23-án lépett színpadra, hősnői szerepkörben. Ez időben ő is tagja lett Molnár György budai Népszínházának és mint ilyen 1864. dec. 18-án lépett házasságra. 1875-től a Népszínházban működött és itt felejthetetlené tette nevét. 1886. máj. 25-én megülte 25 éves jubileumát a »Vörössapka« Őrzse szerepében. 1896. dec. 28-án elbúcsúzott a Népszínház közönségétől a »Betyár kendőjé«-ben. Ő volt a Népszínház nyugdíjintézetének első nyugdíjasa. 1897. jan. 1-én nyugalomba vonult és nevelt leányával Budán élte le hátralévő éveit a saját házában.

Pártos Dezső, színész, sz. 1886. dec. 5-én, Budapesten. 1907-ben nyert színészakadémiai oklevelet. Első állomása Miskolc volt, Palágyi Lajos társulatánál, 1907-ben. Egy év múlva Krecsányi Ignác-hoz szerződött, azután a Magyar Színház kötelékébe lépett, ahol sokoldalúságával igen hasznos tagja lett az intézetnek. 1927. óta a Király Színház tagja. — Neje: Székely Ilonka, színésznő. A színművészeti akadémia elvégzése után 1907-ben Palágyi Lajosnál lépett színpadra, itt ismerkedett meg Pártos Dezsővel s miután férjhez ment, a pályáról lemondott.

Pártos Gusztáv, színész, sz. 1895. aug. 18-án, Pusztaszentbenedeken, Békés m. Atyja Pfitzner János, uradalmi gazdaszt, anyja Katzovszky Anna. Tanulmányai végeztével 1912. szept. havában Rákosi Szidi növendéke lett, majd egy év után a Színészakadémiára iratkozott, ahol ösztöndíjat is élvezett; 1916. jan. havában a Vígszínház szerződtette, 1920. jan. havától az Apolló-Kabaré tagja volt, de már két év múltán ismét visszatért a Vígszínházhoz.